

Vergaderjaar 2023–2024

29 517

Veiligheidsregio's

Nr. 250

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 december 2023

Inleiding

Elke dag zijn duizenden hulpverleners op pad om Nederland veilig en gezond te houden. De medewerkers van politie, brandweer, ambulancezorg en Koninklijke Marechaussee (KMar) moeten voor de uitoefening van hun taken kunnen rekenen op een robuuste en betrouwbare communicatie-infrastructuur. Dit geldt ook voor burgers die in nood verkeren en een beroep doen op de hulpdiensten.

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de voortgang en ontwikkelingen in het meldkamer- en alerteringsdomein. Het is van het grootste belang dat hulpdiensten snel en tijdig kunnen reageren bij onveilige situaties. De ontwikkelingen dragen daarmee direct bij aan de veiligheid van de burgers in Nederland.

C2000 en toekomst missiekritische communicatie systeem

Ik werk samen met de beheerder en andere partijen continu aan het optimaliseren en waar mogelijk verbeteren van C2000 zodat hulpverleners hun werk veilig en goed kunnen doen als elke seconde telt. Doormiddel van de vier actielijnen, zoals eerder beschreven in mijn brief van 20 oktober 2023¹ wordt hard gewerkt aan de optimalisatie en continuïteit van het systeem en daarbij ook de uitvoering van de motie van van het lid Helder (Kamerstuk 29 628, nr. 1183).

Daarnaast is de kwartiermaker Toekomstbestendige Missiekritische Systemen op 1 december jl. begonnen. Hij zal aan de slag gaan samen met de ketenpartners ambulance, veiligheidsregio's», politie en defensie, met het creëren van draagvlak en een gezamenlijk onderschreven visie op de toekomst. Het advies van het Adviescollege ICT-toetsing zal hierbij worden meegenomen. Over de uitvoering van de actielijnen en de opvolging van de adviezen zal ik u via de halfjaarberichten informeren.

¹ Kamerstuk 29 628, nr. 1190.

Ontwikkelingen NL-Alert en toekomst WAS

Wanneer zich een ramp of crisis voordoet zet de overheid zich in om de burger te informeren over de aard en omvang van de ramp of crisis, de gevolgen en hoe te handelen. Het primaire alarmeringsmiddel hiervoor is NL-Alert. NL-Alert heeft een groot bereik: 92% van de Nederlanders van 12 jaar en ouder (met én zonder mobiele telefoon) tijdens de laatste meting in juni 2023. Het biedt de burger niet alleen een alarmering, maar ook op de desbetreffende gebeurtenis toegesneden informatie. Zo kan direct een passend handelingsperspectief worden geboden.

De ontwikkeling van NL-Alert staat allesbehalve stil. Door middel van grootschalige campagnes en technologische ontwikkelingen worden moeilijker te bereiken doelgroepen tóch bereikt, waardoor het gemeten bereik ieder jaar toeneemt.² Hieronder licht ik graag de laatste ontwikkelingen aan u toe.

NL-Alert app

Ik ben blij te kunnen melden dat later dit jaar een nieuwe NL-Alert app in gebruik wordt genomen. De app wordt beschikbaar gesteld voor telefoons met Android- en iOS besturingssystemen. Deze app dient als nieuw distributiekanaal voor NL-Alert en heeft als primair doel het bereik van NL-Alerts nog meer te vergroten. Zo worden verschillende doelgroepen beter bediend, denk hierbij aan doven, slechthorenden, blinden en slechtzienden. De app bevat namelijk verschillende functionaliteiten waarmee mensen met een communicatieve beperking beter worden geattendeerd dat een NL-Alert is uitgezonden in hun omgeving. Daarnaast zijn er in de app functionaliteiten ingebouwd die mensen met een communicatieve beperking helpen het bericht beter te kunnen lezen, horen en begrijpen. Hierbij kan worden gedacht aan een «lees voor»-functie, het aanpassen van het contrast van het scherm en het vergroten van het lettertype. Ook is er een vertaalmodule opgenomen in de app. Deze vertaalmodule voorziet op dit moment in Engelse vertalingen maar zal in de verdere ontwikkeling kunnen worden uitgebreid. Tevens is het in de app mogelijk een andere locatie in te stellen, zodat de gebruiker andere mensen, bijvoorbeeld een familielid, kan waarschuwen die in een ander gebied wonen. Ten slotte werkt de app via het internet-sigitaal, bijvoorbeeld mobiel internet of WiFi. Dit kan zorgen voor ontvangst in gebieden waar het normale «cell broadcast» signaal niet wordt ontvangen, zoals in grensregio's of in gebieden met weinig tot geen mobiele telefoniedekking.

Een nieuwe NL-Alert broker

Een NL-Alert wordt uitgezonden door de meldkamers, het Nationaal Crisiscentrum (NCC) of de Landelijke Meldkamer Samenwerking. Dit wordt verstuurd door tussenkomst van de zogeheten NL-Alert broker. Deze broker is een digitale toegangspoort waarin Veiligheidsregio's, meldkamers en/of de NCC het NL-Alert aanmaken en vervolgens distribueren naar de mobiele telefoons en andere distributiekkanalen.³

Het NL-Alert broker systeem was na 12 jaar flink verouderd, daarom is er in oktober 2023 een nieuw NL-Alert broker systeem in gebruik genomen. Belangrijke verbeterpunten ten opzichte van de oude broker zijn:

² Zie onder andere: Dumpert's campagne voor NL-Alert bekroond voor «beste inzet social media» – Mediahuis en Op z'n Dumpert's: wat moet je doen bij een NL Alert? – Mediahuis

³ Digitale vertrekborden in het OV, reclamezuilen, commerciële apps (Yazula en NL-Alarm) en de NL-Alert website.

- De nieuwe broker biedt ondersteuning aan de meldkamer bij het opstellen van een NL-Alert door crisiscommunicatieadviseurs buiten de meldkamer
- De applicatie is gemoderniseerd
- De applicatie beschikt over beter kaartmateriaal

Daarnaast is er tijdens de ontwikkeling aandacht geweest voor gebruikersvriendelijkheid van de nieuwe applicatie en het voldoen aan actuele beveiligingseisen. Deze punten zullen ook in de doorontwikkeling van de applicatie geadresseerd blijven worden.

Doorontwikkeling NL-alert

Ook de komende periode zal mijn ministerie zorg blijven dragen voor de doorontwikkeling van dit alarmeringsmiddel, met als doel dit nog beter af te stemmen op de gebruiker en ontvanger. De komende tijd staat in het teken van de techniek van «geofencing», waarmee de geografische nauwkeurigheid van NL-alerts verder wordt verbeterd. Daarnaast biedt de NL-Alert app ook de mogelijkheid om met afbeeldingen en videomateriaal de boodschap over te brengen. Deze mogelijkheid wordt de komende tijd uitgewerkt.

Waarschuwing- en Alarmeringssysteem (WAS)

In mijn verzamelbrief meldkamers, missiekritische communicatie, alerteren, brandweezorg en crisisbeheersing van 24 januari 2023 heb ik u geïnformeerd over de uitgevoerde onderzoeken ten aanzien van de toekomst van het WAS. De onderzoeken laten zien dat het WAS een beperkt gebruik kennen en onvoldoende meerwaarde hebben ten opzichte van nieuwe systemen zoals NL-Alert. Ik heb toen ook aangegeven te hechten aan het draagvlak en vertrouwen om te komen tot een besluit tot uitfasering.

Het Veiligheidsberaad heeft al in 2018 per brief te kennen gegeven dat het uitfasen van het WAS op termijn bespreekbaar is, mits er een volwaardig alternatief alarmeringsmiddel beschikbaar is. De belangrijkste aandachtspunten bestonden destijds met name uit het beperkte bereik van kwetsbare groepen en roamingproblematiek in grensgebieden.

Ik ben verheugd u te kunnen melden dat voornoemde ontwikkelingen en de verschillende publiekscampagnes rondom NL-alert hieraan invulling hebben gegeven en positief hebben bijgedragen aan de robuustheid en het bereik van NL-Alert. Het NIPV, het publieke kennisinstituut van de veiligheidsregio's, heeft op basis van die ontwikkelingen geconcludeerd dat NL-Alert zich bewezen heeft als het primaire alerteringsinstrument.^{4, 5} Daarmee nadert het moment dat een definitief besluit over het al dan niet uitfasen van het WAS, met waar nodig ruimte voor lokaal maatwerk, gaat worden genomen. Het Veiligheidsberaad spreekt hier (intern) nogmaals over op 15 december, waarna ik Uw Kamer, conform de motie van het lid Wolbert, over het voorgenomen besluit zal informeren.⁶

⁴ Het onderzoek «Een toekomst voor het WAS?» is uw Kamer toegezonden op 24 januari 2023 (Bijlage bij Kamerstuk 29 517, nr. 229).

⁵ Daarnaast kan ook gebruik worden gemaakt van andere communicatiemiddelen, zoals regionale omroepen (radio en tv), websites, sociale media, geluidswagens, het publieksinformatienummer 0800-1351 en de website www.crisis.nl.

⁶ Kamerstuk 29 628, nr. 529.

Persalarmering

Op 28 juni 2023 (Kamerstuk 29 517, nr. 246) heb ik uw Kamer geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom persalarmering als gevolg van mijn besluit van 14 april 2023. In die brief heb ik u ook geïnformeerd dat de toekomst van het persalarm nader verkend wordt op basis van de uitkomsten van de hackathon van maart van dit jaar. Met deze brief informeer ik u over de voortgang van die verkenning. In september is een onafhankelijk projectleider gestart met het nader definiëren van de oplossingsrichting. Hierin wordt nauw samengewerkt met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en met de belanghebbenden die ook vertegenwoordigd waren tijdens de hackathon. De elementen van de oplossingsrichting worden in de vervolgfases getoetst op haalbaarheid, uitvoerbaarheid en proportionaliteit, op basis waarvan advisering plaatsvindt. Hierna volgt een besluit over de toekomst van het persalarm. Mijn streven is uw Kamer in de volgende verzamelbrief, voor de zomer van 2024, te informeren over de ontwikkelingen omtrent dit onderwerp.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius